ਐਮ.ਡੀ. ਅਲਾਉਦੀਨ ਖਾਨ

ਬਨਾਮ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2019 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 675)

15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ

ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973:

ਐੱਸ. 482 - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਯੂ/ਐਸ. 327 ਅਤੇ 379 r/w s. 34 IPC - ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਯੂ/ਐਸ ਵਿੱਚ। 482, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬਿਤ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖੀ ਗਈ: ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਣਾ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐੱਸ. 482 - ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਆਯੋਜਤ: 1.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 323, 379 ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀਵਾਨੀ ਝਗੜਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 10, 11, 12][879-D-F]

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਵਿ.ਚ. ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਏਆਈਆਰ 1992 ਐਸਸੀ 604 : [1990] 3 ਸਪਲ. SCR 259 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.2 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 323, 379 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 14][879-G-H]

1.3 ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਗਰੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੋਜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15][880-ਬੀ]

2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਵੀ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ

ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੜਾਅ ਅਜੇ ਆਉਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17][880-C-D]

3. ਇਸਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18][880-E]
ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1990] 3 ਸਪਲ. SCR 259 ਪੈਰਾ 13 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 675।

2013 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 27078 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 11.09.2017 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਬਿਨੈ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ, ਐਚ. ਹਸੀਬੁਦੀਨ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦਾਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪ੍ਰਭਾਤ ਰੰਜਨ ਰਾਜ, ਜੀਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਕੁ. ਰਿਤੂ ਦੂਬੇ, ਸ਼ਾਂਤਨੂ ਸਾਗਰ, ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੂਕਾ, ਕੁ. ਰਵੀ ਭਾਰੂਕਾ, ਸ. ਸਰਵਸ੍ਰੀ, ਜਸਟਿਨ ਜਾਰਜ, ਆਦਿਤਿਆ ਸਿੰਗਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ. 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 2013 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫੁਟਕਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. 27078 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਦੁਆਰਾ 11.09.2017 ਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 3 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

3. ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਨੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

4. ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 21/2012 ਵਿੱਚ ਛਪਰਾ ਵਿਖੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 1st ਕਲਾਸ, ਸਰਨ ਦੁਆਰਾ 13.02.2013 ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 323, 379 (ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ "IPC" ਲਈ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 323, 379 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 3.

5. ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 323, 379 ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਨੈ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ, ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਰੰਜਨ ਰਾਜ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੂਕਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

7. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ, ਬੇਲੋੜੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 13.02.2013 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

8. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“6. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਲਏ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਚਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 2012 ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਦਖਲੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 10 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਬਕਾਇਦਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 2012 ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬੇਦਖ਼ਲੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

9. ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ।

10. ਪਹਿਲੀ ਗਲਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 323, 379 ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

11. ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਹੈ।

12. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਪਹੁੰਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ।

13. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਸੀ.ਐਚ. ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1992 ਐਸ.ਸੀ. 604) ਪਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 323, 379 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

15. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਧਾਰਾ 323, 379 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ

ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਗਰੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

16. ਦੂਸਰੀ ਗਲਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ।

17. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 482 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.") ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੜਾਅ ਆਉਣਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ।

18. ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਤਰੁਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 13.02.2013 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate